

Týchto niekoľko programových bodov poukazuje na národný, sociálny a demokratický charakter Strany Štátnej jednoty. S touto stranou hlásime sa do Národného frontu s úprimnou vôľou spolupracovať tam s ostatnými politickými zložkami, očakávame preto, že NF nás prijme za svojho nového člena.

V Bratislave, dňa 2. marca 1946

Za dočasné vedenie Strany štátnej jednoty:

Cyril Kuliš v. r. Ján Pavelčík v. r. Daniel Bednár v. r.

Ing. Jozef Antošík v. r. Alojz Štván v. r. Karol Mika v. r.

Eugen Stríž v. r. Eugen Markovič v. r. Alžbeta Kabelková v. r.

Juraj Zelman v. r. Gustáv Kováčik v. r. Emil Mikle v. r.

Slovenský národný archív Bratislava, f. Úrad Predsedníctva Slovenskej národnej rady, kart. 114, inv. č. 116.

Dokument č. 39

Programové zásady Československej ľudovo-demokratickej strany.

Programové zásady Československej ľudovo-demokratickej strany

1 Československá ľudovodemokratická strana je za jednotnú, silnú a demokratickú republiku Československú, národný štát rovnoprávných Čechov a Slovákov.

2 Prijíma i v dnešných dobách, keď sa Československo dostalo z revolučných dôb do budovateľskej a konsolidačnej práce ako základ organizácie štátneho a politického života sústavu národných výborov na čele so Slovenskou národnou radou. Hlási sa tiež do národného frontu a chce plne a do všetkých dôsledkov prevziať zodpovednosť spolu s ostatnými zložkami národného frontu za všetko, čo sa bude konať v záujme štátu a národa. Československá ľudovodemokratická strana je bez výhrad československou, ale chce pôsobiť len na Slovensku a byť pritom v práci pre republiku lojálnym a poctivým partnerom demokratickým a pokrokovým politickým stranám v českých zemiach.

3 Sme za úprimnú a čestnú spoluprácu s českým národom. Bude úkolom zákonodarných zborov - hlavne riadne zvoleného Národného zhromaždenia - aby v ústave, ktorú si Česi a Slováci dva rovnocenné a rovnoprávne národy dajú, boli správne, spravodlivo a trvalo vyriešené všetky problémy zdravého a bratského pomeru Čechov a Slovákov. Chceme spolupracovať v Národnom fronte v celej republike, na pôde Dočasného národného zhromaždenia so všetkými demokratickými politickými silami Čechov a Slovákov. Kladieme dôraz na to, aby sa navzájom zbližovali - Česi i Slováci - a aby sa odstraňovali všetky prekážky bratského spoluzitia dvoch štátotvorných národov. V dorozumení s českými politickými stranami chceme pracovať k tomu, aby Slovensko čo najrýchlejšie dostihlo v hospodárskom, sociálnom a kultúrnom vývoji zeme českej tak, aby Slováci mohli skutočne i v praxi byť rovnocennými partnermi Čechov v štáte, v ktorom sa jedine môžu plne vyžiť a svoju samostatnosť a neodvislosť uhájiť, tak Česi ako Slováci. K tomuto cieľu sa chceme úprimne pričiniť, aby vládný program schválený národným frontom Čechov a Slovákov a proklamovaný na území Slovenska v Košiciach, bol uskutočnený do dôsledkov v záujme národa a štátu. Tento program je i našim politickým vyznaním viery.

4 Kladieme dôraz na to, že politické strany majú uplatňovať ideu a politický život musí spočívať na zásadách mravnosti. Hlásime sa k humanitným a sociálnym ideálom T. G. Masaryka a chceme uplatňovať v politike i v živote ozajstnú a čistú kresťanskú morálku. Zdôrazňujeme na všetky strany, že svoj kresťanský svetonázor budeme hlásať a brániť ako proti útokom sprava, tak i proti útokom zľava. Proti zneužívaniu náboženských citov a zmýšľania nášho ľudu k cieľom svetským a mocensko - politickým i proti bezduchému materializmu. Sloboda vyznania, náboženského i politického presvedčenia je predpokladom skutočne demokratického života. Sme stranou modernou, pokrokovou, v duchu mravnej čistoty, poctivosti a statočnosti a to ako v živote súkromnom, tak i v živote verejnom. Fašistické a zradcovské živly a tendencie musia byť radikálne vymietené z nášho národného života. Na všetkých, ktorí v najťažších dobách zradili, musí dopadnúť tvrdo trestajúca spravodlivosť. V našich radoch miesta nemajú ani výslovní zradcovia, ani tí, ktorí akýmkoľvek spôsobom sťažovali prácu nášho domáceho alebo zahraničného odboja, ba ani tí, ktorí vypočítavo stáli stranou vtedy, keď bolo treba vybojovať a znovu zabezpečiť slobodu.

5 V týchto dobách, keď ide o polozenie základov hraníc a štruktúry nášho štátu na dlhšiu dobu, na generácie a možno na veky, chceme podporovať zahraničnú politiku prezidenta a vlády, tak ako ju fundoval a hlásal náš zahraničný odboj pod vedením prezidenta Dr. Eduarda Beneša. V zahraničnej politike stojíme vtedy úprimne na pevnom základe československo - sovietskej zmluvy a iných spojeneckých zmlúv a chceme, aby Československá republika podľa jej sily a významu sa uplatnila v organizácii Spojených národov.

6 Vo vnútornom budovaní štátu chceme prispieť zo všetkých síl k tomu, aby právna, osobná a majetková istota bola čo najskôr plne zabezpečená. Sme stranou ľudovo - demokratickou, chceme vtedy byť stranou pre ľud, chceme byť zástancami a hovorcami malého hospodársky slabého človeka, malého roľníka, robotníka a príslušníka stredného stavu. Sme za poštátnenie veľkých zdrojov a podnikov, znárodnenie veľkého priemyslu a veľkovýroby a postavenie veľkého majetku do služieb celku a širokých vrstiev ľudu už či na podklade družstevnom, alebo prevedením do majetku tých, ktorí skutočne pracujú.

Sme za sociálnu rovnosť. Budeme bojovať za právo každého člena nášho národa, aby dosiahol čo najväčšej účasti na spoločnom blahobyte. Budeme brániť záujmy a práva slabých proti akejkoľvek krivde a útlaku. Strana Československej ľudovej demokracie bude nástojíť na tom, aby na pôde dostalo zamestnanie čo najviac príslušníkov národa, aby zmizla trieda bezzemkov, ktorí otročia na veľkostatkárov. Sme za pozemkovú reformu plánovanú a prevedenú tak, aby namiesto mamutích veľkostatkov vznikli malé a stredné hospodárstva, ktoré uživia slušne tých, čo na nich pre seba a svoju rodinu pracujú. Našou snahou bude vyrovnávať spory a vykoreňovať nesvornosť z lona nášho ľudu. Prajeme si, aby u nás panovala znášanlivosť voči názorom iných a chceme v úcte držať cudzie presvedčenie, keď je poctivé a úprimné.

7 Budeme nástojíť na tom, aby Dočasné národné zhromaždenie v prvom rade pripravilo volebné zákony tak, aby bolo nahradené čo najskôr Národným zhromaždením riadne zvoleným podľa zásad všeobecného rovného a tajného hlasovacieho práva s pomerným zastúpením. Budeme usilovať o to, aby volebné zákony skutočne zaručili, že Národné zhromaždenie, ktoré odhlasuje novú ústavu, bolo skutočne zložené tak, ako to odpovedá zmýšľaniu a presvedčeniu ľudu. Novú ústavu, ktorá má upravovať náš slobodný život na celé generácie musia uzákoniť ľudia, ktorí budú vždy stavať záujmy národa a štátu nad záujmy osobné, záujem celku nad záujem jednotlivcov.

8 Pomer ústrednej celoštátnej vlády k Slovenskej národnej rade a k zemským národným výborom namôže ostať už ďalej nevyriešený. Je prirodzené, že ustanovením Dočasného národného zhromaždenia prestáva zákonodarná moc Slovenskej národnej rady. Ostáva jej

však právomoc štatutárna a nariad'ovacia. Treba konečne čo najskôr vyriešiť v duchu decentralizácie správy, ale jednoty republiky kompetenciu jednotlivých rezortov štátnej správy a povereníctiev. Nie je možné, aby Slováci členovia ústrednej vlády mali menej právomocí na Slovensku, než v zemiach českých. Je však bezpodmienečne treba, aby v ústredných úradoch a ustanovizniach celoštátnych boli Slováci zastúpení primeraným počtom i vo vyšších kategóriách úradníctva. Tam, kde niet ešte dnes dostatok skutočne dobrých odborníkov, treba sa o ich výchovu s urýchlením postarať a miesta pre nich rezervovať.

9 Zdravie národa musí byť jedným z najdôležitejších úkolov našej starostlivosti. Budeme preto podporovať všetko čo snaženia o zdravie národa podporí, predovšetkým nám pôjde o zdravú na kresťanských základoch položenú rodinu. Budeme teda usilovať o to, aby štátna politika v tomto ohľade smerovala k všemožnej podpore zdravého populačného vývoja nášho ľudu, k ochrane základov rodinného života na základe kresťanskej morálky. Tohoto cieľa chceme dosiahnuť jednak rozvinutým zákonodarstvom sociálnym, jednak mravnou podporou zdravého rodinného života. Tiež chceme podporovať zdravý vývin národa v zmysle hesla "v zdravom tele zdravý duch" vybudovanej v mohutnej organizácii telovýchovnej, pričom sa chceme pridržiavať ideálov Tyršových. Kladieme dôraz vzhľadom na położenie nášho štátu i na výchovu k brannosti, ktorá nech je povinná a postavená na širokých základoch účasti všetkých vrstiev národa.

Slovenský národný archív, Osobný fond V. Šrobára, kart. 12, inv. č. 79.

Dokument č. 40

Vyjadrenie Strany práce k pripomienkam Národného frontu o prijatí strany do NF.

Predsedníctvo Strany práce.

Čís. 6/1946 V Bratislave, dňa 2. marca 1946

Vec: Národný front, vyjadrenie Strany práce.

čís. 152/1946

Slovenskému národnému frontu

v Bratislave.

Dňa 2. marca 1946 bolo predsedníctvu Strany práce doručené uznesenie Národného frontu zo dňa 25. jan.(uára) t. r. Predsedníctvo v stanovenej mu lehote predkladá toto vyjadrenie:

Programové zásady Strany práce obsiahnuté sú v ohlase jej dočasného ústredného výboru „Slovenskému ľudu“, ktorého znenie pripojujeme v prílohe č. 1. Poznamenávame však, že podrobný program Strany práce prerokuje a schváli až jej riadne zvolané zastupiteľstvo alebo zjazd v jarných mesiacoch t. r.

Presný zoznam funkcionárov ústredného vedenia Strany práce je uvedený v prílohe č. 2.

Stanovisko Strany práce k jednotlivým výdobytkom Slovenského národného povstania, ako sú formulované v zaslanom nám uznesení Národného frontu, menovite k otázke slovenského národa, SNR, Zboru povereníkov atď., je - ako je zrejmé aj zo spomenutého ohlasu Strany